

100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Κωνσταντίνος Χολέβας –Πολιτικός Επιστήμων

Φέτος συμπληρώνονται εκατό ακριβώς χρόνια από την έναρξη της Γενοκτονίας των Ποντίων Ελλήνων. Συγκεκριμένα στις 19.5.1919 ο Τούρκος αξιωματικός και μετέπειτα αυταρχικός Πρόεδρος Μουσταφά Κεμάλ (ο επονομαζόμενος Ατατούρκ) αποβιβάστηκε στην ιστορική Αμισό (Σαμψούντα) και κήρυξε τον πόλεμο κατά των Ελλήνων της Μαύρης Θάλασσας. Ήταν το δεύτερο μέρος της Γενοκτονίας κατά των Χριστιανών της Μικράς Ασίας.

Το πρώτο στάδιο άρχισε να υλοποιείται το 1914. Η Ελλάς ήταν μεν ουδέτερη στην αρχή του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά η Τουρκία μετείχε στο πλευρό των Αυστριακών, Γερμανών και Βουλγάρων. Το Νεοτουρκικό Κομιτάτο και το Σωματείο *Ένωσις και Πρόοδος* των φανατικών εθνικιστών αξιωματικών Ταλαάτ, Ενβέρ κ.α. συνέλαβε το σχέδιο της «καθαρής Τουρκίας». Ήθελαν να εξοντώσουν τους Έλληνες και γενικότερα τις Χριστιανικές μειονότητες, όπως τους Αρμενίους, τους λεγομένους Ασσυρίους (Μονοφυσίτες της ΝΑ Τουρκίας) κ.α. Να σημειωθεί ότι οι Χριστιανοί αποτελούσαν το 25% του πληθυσμού της καταρρέουσας Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Οι Αρμένιοι δοκίμασαν το λεπίδι των Νεοτούρκων και έχασαν 1.500.000 ψυχές. Οι Έλληνες των παραλίων της Ιωνίας επίσης υπέστησαν μαζικές δολοφονικές επιθέσεις το 1914. Οι σφαγές και τα θύματα καταγράφονται στην Μαύρη Βίβλο που εξέδωσε το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1919 και η οποία κυκλοφορείται και σε νεώτερη έκδοση (εκδόσεις Αρσενίδη). Είχε προηγηθεί η εξόντωση των Ελλήνων της Ανατολικής Θράκης, η οποία άρχισε το 1913.

Στις 2 Μαΐου 1919 ο Ελληνικός Στρατός αποβιβάστηκε στη Σμύρνη ως εντολοδόχος των Νικητριών Δυνάμεων, δεδομένου ότι η Τουρκία ήταν πλέον στο στρατόπεδο των ηττημένων του Παγκοσμίου Πολέμου. Ο Κεμάλ και οι Νεότουρκοι για αντεκδίκηση κινήθηκαν κατά των Ελλήνων του Πόντου, οι οποίοι είχαν οργανώσει αντάρτικο με στόχο τη δημιουργία Ανεξαρτήτου Κράτους - αν αυτό ήταν εφικτό - την ενσωμάτωση στη Μητέρα Ελλάδα.

Τελικά οι Πόντιοι σφαγιάστηκαν, εκτελέστηκαν, απαγχονίστηκαν και συνολικά έχασαν 350.000 ψυχές. Οι υπόλοιποι 350.000 διέφυγαν προς τη Ρωσία ή προς την Ελλάδα. Ακολούθησαν την τύχη των Ελλήνων των παραλίων της Ιωνίας, οι οποίοι εφονεύθησαν ή ξεριζώθηκαν με αποκορύφωμα την καταστροφή της Σμύρνης στα τέλη Αυγούστου του 1922.

Όταν ομιλούμε για τη Γενοκτονία του Ελληνισμού της Ανατολής αναφερόμαστε και στα παράλια της Μικράς Ασίας και στον Πόντο και στην Καππαδοκία. Η Μικρά

Ασία περιλαμβάνει τα παράλια του (Ευξείνου) Πόντου και ήταν γεμάτη από πανάρχαιες ελληνικές εστίες, οι οποίες παραμένουν σήμερα ζωντανές στη μνήμη μας.

Ως Χριστιανοί θυμόμαστε και τιμούμε τη Χριστιανική ιστορία και την Ορθόδοξη κληρονομιά της Μικράς Ασίας. Στους πολυάριθμους μάρτυρες της σφαγής του 1919-1922 περιλαμβάνονται πολλοί κληρικοί. Την Κυριακή προ της υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, τον Σεπτέμβριο, η Εκκλησία μας τιμά ως Νεομάρτυρες τους Επισκόπους και λοιπούς κληρικούς, οι οποίοι μαρτύρησαν στα χέρια του τουρκικού όχλου και των ατάκτων του Κεμάλ. Ο Σμύρνης Χρυσόστομος και ο Ζήλων (Πόντου) Ευθύμιος κατατάσσονται μεταξύ αυτών των αγιασμένων μορφών της Εκκλησίας και του Έθνους.

Ο μελετητής του Ποντιακού Ελληνισμού Σάββας Καλεντερίδης γράφει χαρακτηριστικά τα εξής:

«Το έγκλημα που τελέστηκε εναντίον όλων των χριστιανικών πληθυσμών της Ανατολίας, Ελλήνων, Αρμενίων και Ασσυρίων, ήταν η πρώτη γενοκτονία της ανθρωπότητας στη σύγχρονη ιστορία.

Άσχετα με τις δικαιολογίες που επικαλέστηκαν τότε και συνεχίζουν να επικαλούνται μέχρι σήμερα, οι Τούρκοι, ήταν σχεδιασμένο με διαβολικό τρόπο και λεπτομέρειες, από το Κίνημα των Νεοτούρκων και την τριανδρία Ταλαάτ, Τζεμάλ και Ενβέρ.

Για να αντιληφθεί κανείς το μέγεθος του εγκλήματος, αρκεί αναλογιστεί το εξής: Ότι η ηγεσία των Νεοτούρκων αποφάσισε να βγάλει από τις φυλακές βαρυποινίτες, με τους οποίους συγκρότησε τις ομάδες των παραστρατιωτικών της Τεσκιλάτι-ι-Μαχσούσα που ανέλαβαν το έργο της εξόντωσης των χριστιανών με επιθέσεις σε πόλεις και χωριά. Μάλιστα, ο αρμόδιος εισαγγελέας εξέτασε τον φάκελο του καθενός εγκληματία και τελικά αποφυλάκισε μόνο εκείνους που είχαν διαπράξει τέτοια εγκλήματα, που «ταίριαζαν» στη νέα τους αποστολή.

Το δόγμα πάνω στο οποίο στηρίχτηκε η απόφαση και το σχέδιο για τη Γενοκτονία των χριστιανών της Ανατολίας, ήταν το εξής: Με δεδομένη και επερχόμενη τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, θα έπρεπε να εκκαθαριστεί η Ανατολία από τους χριστιανικούς πληθυσμούς, που αποτελούσαν το ένα τρίτο του συνόλου, και στη θέση τους να μεταφερθούν μουσουλμάνοι από τα Βαλκάνια, έτσι ούτως ώστε να ιδρυθεί η «νέα Τουρκία» η οποία θα στηρίζεται σε τέσσερις πυλώνες: Ένα κράτος, ένα έθνος, μια γλώσσα μια θρησκεία.

Έτσι, άρχισαν να εφαρμόζουν το σχέδιο από τα Χριστούγεννα του 1913, εναντίον των Ελλήνων της ανατολικής Θράκης, για να επεκταθεί σταδιακά εναντίον όλων των Ελλήνων της Ανατολίας, των Αρμενίων και των Ασσυρίων». (εφημερίδα ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, 4.1.2019).

Σήμερα θυμόμαστε τους μάρτυρες, τιμούμε τη μνήμη των θυμάτων και διδάσκουμε στα παιδιά μας την Ιστορία για να μην επαναληφθούν παρόμοια γεγονότα. Λαός ο οποίος λησμονεί τα όσα πέρασε είναι καταδικασμένος να τα ξαναπεράσει. Δεν

είμαστε εκδικητικοί. Ο Χριστιανός δεν τρέφει μίσος κατά άλλων ανθρώπων ή εθνών. Όμως η τιμή προς τους νεκρούς είναι απαραίτητη και για να αναπαυθεί η ψυχή τους και για να θυμίζουμε στην Τουρκία τις ευθύνες της. Η γειτονική μας χώρα ουδέποτε ζήτησε συγγνώμη για όσα διέπραξαν οι Οθωμανοί, οι Νεότουρκοι και οι Κεμαλικοί. Άλλωστε συνέχισε τα γενοκτονικά μέτρα και την εκδίωξη των Ελλήνων. Στην Κωνσταντινούπολη μετά από τα Σεπτεμβριανά του 1955 και τις απελάσεις του 1964 έχουν μείνει λίγες εκατοντάδες Ορθοδόξων Ελλήνων. Στη Ίμβρο λίγοι, στην Τένεδο ελάχιστοι κατά παράβαση της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923. Η εισβολή στην Κύπρο το 1974 έφερε τον κατακτητικό Αττίλα και την καταστροφική μανία του σε μία ακόμη πανάρχαια ελληνική και χριστιανική πατρίδα.

Επιθυμούμε την ειρήνη. Επιζητούμε τη καλή γειτονία. Αλλά δεν ρίχνουμε στη λήθη την ιστορία. Άλλωστε η λέξη αλήθεια προέρχεται από το α- στερητικό και τη λήθη. Αλήθεια σημαίνει να μην λησμονώ τις ρίζες μου, την εθνική μου ταυτότητα, τους νεκρούς μου. Α-λήθεια είναι η άρνηση της λήθης. Ιστορική αλήθεια είναι η μελέτη των πηγών, ελληνικών, τουρκικών, δυτικών και άλλων. Παντού υπάρχουν τα τεκμήρια της Γενοκτονίας. Ακόμη και Τούρκοι ιστορικοί παραδέχονται σήμερα το έγκλημα.

Ορισμένοι Έλληνες πολιτικοί και πανεπιστημιακοί αρνούνται τον όρο Γενοκτονία. Κακώς. Ο Λέμκιν, που επινόησε διεθνώς τον όρο (genocide) περιέλαβε στον ορισμό και τη Γενοκτονία των Ελλήνων και Αρμενίων από τους Τούρκους. Άλλοι ζητούν να σχίσουμε αυτές τις σελίδες από τα σχολικά μας βιβλία στο όνομα μιας ανύπαρκτης «ελληνοτουρκικής φιλίας». Η Φιλία θα έλθει μόνον όταν η Τουρκία ζητήσει συγγνώμη για τα εγκλήματα εις βάρος των Χριστιανικών πληθυσμών. Δεν θα επέλθει η συμφιλίωση με βιβλία τύπου «συνωστισμού» ή με τη διαγραφή του Χρυσοστόμου Σμύρνης και των Νεομαρτύρων της Μικράς Ασίας από τη μνήμη μας.

Οι Άγιοι, οι σοφοί, οι ήρωες, οι απλοί άνθρωποι που έζησαν επί αιώνες στην Ελληνορθόδοξη Μικρά Ασία μάς καλούν να τιμήσουμε φέτος με σοβαρότητα και Χριστιανική ευλάβεια την επέτειο των 100 χρόνων από τη Γενοκτονία του Ελληνισμού της Ανατολής. Και όπως λέει ο Ποντιακός θρήνος για την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως:

Η Ρωμανία πέρασεν, η Ρωμανία πάρθεν! Η Ρωμανία κι αν πέρασεν, ανθεί και φέρει κι άλλο!

(Κ.Χ. Περίληψη εισηγήσεως στην Επιμόρφωση Κατηχητών της Αποστολικής Διακονίας, 8.5.2019)